

Op 5 februari 2012 was het Hulpverleningszondag. We hebben geluisterd naar de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan uit Lukas 10. De preek past ook in de serie over innerlijke genezing. We hebben gezongen: Psalmen voor Nu 8, 57, Opwekking 461 en 640, EL 70:2,3 en 452, Gezang 411:6 en Taizé 'Ubi caritas'.

Het zou aardig zijn om het verhaal van de Samaritaan in een bibliodrama uit te beelden: we zoeken dan een paar rovers, een priester en Leviet, iemand met een ezel en iemand die zich vrijwillig in elkaar laat slaan.

Jezus vertelt het verhaal aan een wetgeleerde, die Hem op de proef wil stellen. Over zo'n opmerking moet je niet te snel heen lezen. De man vraagt wat hij moet doen om het eeuwige leven te krijgen (erven), maar hij stelt de vraag niet uit nood. Het is slechts een theologische kwestie voor hem. Volgens Jezus weet een wetgeleerde toch wel wat de wet leert en inderdaad: God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf. Om zijn gezicht te redden, wil de man dóór theoretiseren over de vraag wie dan wel zijn naaste is. En dan komt het geniale antwoord van Jezus.

Er was eens iemand die van Jeruzalem naar Jericho reisde en onderweg werd overvallen door rovers. Een priester en Leviet lopen vervolgens met een boog om het slachtoffer heen. Zal de volgende passant een wetgeleerde zijn? Nee, het wordt een Samaritaan die op reis is: dus iemand die daar niet woont, ook niet hoort – opgekrast naar je eigen land.

Maar de Samaritaan wordt 'met ontferming bewogen'. Hij heeft maar niet passief een gevoel van medelijden (NBV), maar hij wordt bewogen, geroerd, en zijn beweging is: gaan, gieten, verbinden, zetten, brengen, zorgen.

Met wie uit dit verhaal kan de wetgeleerde zich identificeren? Uiteraard niet met de rovers. Ook niet met priester en Leviet (dat klikte in die tijd niet) en al zeker niet met de Samaritaan. Wat houd je dan over: de man die uit Jeruzalem vertrekt, van zijn wetgeleerden-werk naar huis, en die dan langs de kant van de weg komt te liggen. Hij die dacht dat hij geen hulp nodig had en alleen maar wat wilde bakkeleien met Jezus, vindt zichzelf halfdood terug in het verhaal.

En de Samaritaan, wie is dat dan? Wie is er op reis, wie wordt er weggekeken uit Jeruzalem, wie wordt er uitgescholden voor Samaritaan (Joh.8), wie is het die met ontferming bewogen wordt en dan zalft en redt en thuis brengt: Jezus. Die barmhartigheid heeft betoond.

Met zijn verhaal geeft Jezus een subtiele zwaai aan de bedoeling van de wetgeleerde. Die vroeg wie zijn naaste was en hij dacht daarbij: wie moet ik helpen? Jezus maakt ervan: Wie helpt mij? Jezus maakt van de naaste niet iemand die geholpen wordt, maar juist de Helper. Wie is zijn naaste geworden, vraagt Hij, en wie anders dan Jezus is vanuit de hemel gekomen om onze Naaste te worden?

Als deze werkelijkheid tot je doordringt: dat Jezus je Naaste is geworden – dán kun je verder en ook zelf een naaste worden voor iedereen die hulp nodig heeft. "Doet u dan voortaan net zo."

Gesprekspunten (kijk even welke je eerst wilt behandelen):

1. Heb je iets geleerd van deze Keek?
2. Welk beeld heb je van de wetgeleerden (theologen) uit onze tijd?
3. 'Het is zaliger te geven dan te ontvangen.' Hoeveel schaamte is er onder ons om steun van elkaar te ontvangen? Wat zou daar de diepste oorzaak van kunnen zijn?
4. Waaruit blijkt voor mij persoonlijk dat Jezus mijn Naaste is geworden?
5. Heb je voor elkaar praktische tips, hoe je voor hulpbehoevenden ver weg en dichtbij tot naaste kunt worden?